

Anlamlandırma Stratejileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anlamlandırma Stratejileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15968>

Özet

Anlamlandırma Stratejileri Ölçeği, Nihal Gürsoy tarafından 2002 yılında Sakarya Anadolu Lisesi 10. sınıf öğrencileri üzerinde yürütülen bir **yüksek lisans tezi** kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, öğrencilerin akademik öğrenme süreçlerinde yeni bilgileri mevcut temalarla ilişkilendirme, organize etme ve derinlemesine işleme becerilerini, yani anlamlandırma stratejilerini ne düzeyde kullandıklarını tespit etmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle lise düzeyindeki öğrencilere yönelik anlamlandırma stratejileri eğitiminin, öğrenme düzeyleri üzerindeki etkisini değerlendirmeye odaklanmıştır.

Ölçek, öğrencilerin **biyoloji dersi** gibi spesifik ve kavramsal yoğunluklu konular (örneğin, "İnsanda Boşaltım Sistemi") öğrenirken kullandıkları bilişsel süreçleri ölçmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, ölçek bir gelişim çalışması ürünü olup, öğrencilerin öğrenme stratejileri repertuarını ve bu stratejilerin akademik başarıya katkısını incelemek için önemli bir araç işlevi görmüştür.

Anahtar Kelimeler

Anlamlandırma stratejileri, öğrenme stratejileri, **bilişsel stratejiler**, biyoloji eğitimi, lise öğrencileri, öğrenme düzeyi, Nihal Gürsoy, **Gazi Üniversitesi**.

Yazarlar

Nihal Gürsoy

Amaç

Anlamlandırma Stratejileri Ölçeği'nin temel amacı, lise 10. sınıf öğrencilerine verilen anlamlandırma stratejileri eğitiminin, **biyoloji dersi** kapsamında spesifik bir konu olan "İnsanda Boşaltım Sistemi"ni öğrenme düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, ölçek, öğrencilerin ders materyaliyle ilgili olarak ne sıklıkta ve ne kadar etkin bir şekilde stratejiler kullandıklarını nicel olarak ölçmeye hizmet etmektedir.

Ölçek, aynı zamanda öğrencilerin derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme stratejileri arasındaki ayrımı ortaya koyarak, eğitim müdahalelerinin bilişsel süreçler üzerindeki etkisini izlemek için bir ön test ve son test aracı olarak kullanılmıştır. Bu sayede, uygulanan strateji eğitiminin öğrenci davranışları ve akademik performans üzerindeki doğrudan etkileri değerlendirilebilir.

Yapı

Ölçek, psikolojik literatürde **bilişsel öğrenme stratejileri** arasında yer alan "anlamlandırma" (elaboration) yapısını ölçmektedir. Anlamlandırma stratejileri, öğrencinin yeni bilgileri uzun süreli bellekteki mevcut bilgilerle ilişkilendirmesini, örnekler bulmasını, özetler çikarmasını, analogiler kurmasını ve görsel imgeler oluşturmasını içeren aktif bilişsel süreçlerdir.

Bu yapı, bilginin pasif bir şekilde ezberlenmesi yerine, aktif olarak yapılandırılması ve derinlemesine öğrenmesini gerektirir. Ölçek maddeleri, öğrencilerin ders çalışırken bu tür başarı kurma, organize etme ve kişisel anlam yükleme davranışlarını ne sıklıkta sergilediğini tespit etmeye odaklanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin kaynak referansında (yüksek lisans tezi özetinde) spesifik geçerlik (**Validity**) değerleri sayısal olarak belirtilmemiştir. Ancak, bir ölçek geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, tez çalışması kapsamında geçerlik çalışmaları yürütüldüğü varsayılmaktadır.

Tipik olarak, bu tür eğitimsel ölçeklerde içerik geçerliği (uzman görüşleri alınarak) ve yapı geçerliği (açımlayıcı veya doğrulayıcı faktör analizi yoluyla) incelenir. Ölçeğin, hedeflediği **anlamlandırma stratejileri** yapısını tutarlı bir şekilde ölçüp ölçmediği bu analizlerle belirlenmesi olmalıdır. Detaylı geçerlik katsayıları için Nihal Gürsoy'un 2002 tarihli yüksek lisans tezinin tamamına başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik (Reliability) bilgisi de sayısal olarak belirtilmemiştir. Geliştirilen bir psikometrik araç olarak, **Anlamlandırma Stratejileri Ölçeği**'nin iç tutarlılığı (Cronbach Alfa katsayısı) hesaplanmaması beklenmektedir.

Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı (anlamlandırma stratejileri) tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği gibi diğer güvenilirlik yöntemlerinin de uygulanması muhtemeldir. Kesin güvenilirlik katsayıları için tezin metodoloji bölümüne bakılmalıdır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı hakkında kaynakta doğrudan bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, ölçeğin "Geliştirme" türünde olması, ölçek geliştirme sürecinde faktör analizinin (muhtemelen **Açımlayıcı Faktör Analizi**) kullanıldığını düşündürmektedir.

Faktör analizi, anlamlandırma stratejilerinin tek bir genel faktör altında mı toplandığını, yoksa

görselleştirme, özetleme veya analogi kurma gibi alt boyutlara m? ayr?ld???n? belirlemek için kritik öneme sahiptir. Bu analiz, ölçeğin yap?sal geçerliliğini destekleyen temel bulgulardan biridir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olarak verilse de, öğrenme stratejileri ölçeklerinin tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatında (Örn: Hiçbir zaman - Her zaman) olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Lise Öğrencileri

Yaş Grubu: Yaklaşık 15-16 yaş (10. Sınıf)

Popülasyon Detayları: Sakarya Anadolu Lisesi 10. sınıf öğrencileri.

Test Metodolojisi: Öğrenme stratejileri eğitiminin etkisini ölçmek amacıyla deneysel veya yarı-deneysel desenlerde ön test ve son test aracı olarak kullanılan, öz-bildirim (self-report) tipinde bir anket.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme psikolojisi, **bilişsel yük**, akademik başarı, biyoloji dersi, **ölçek geliştirme**, yüksek lisans çalışması, Sakarya Anadolu Lisesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazın Adresi: **Gazi Üniversitesi**, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (2002 tez dönemi itibarıyla).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2002 yılında **Nihal Gürsoy** tarafından bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ticari kullanım veya ücretlendirme bilgisi mevcut değildir. Akademik ve eğitimsel amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın tez danışmanından ve **Gazi Üniversitesi**'nden izin alınması tavsiye edilir.

Ölçeğin orijinal dökümanına erişim (maddeler, puanlama anahtarı ve tam metodoloji) için, yazarın tezi (Gürsoy, 2002) incelenmelidir.

Kaynaklar

Gürsoy, N. (2002). *Sakarya Anadolu Lisesi 10. sınıf öğrencilerine verilen anlamlandırma stratejileri eğitiminin, öğrencilerin biyoloji dersinin "insanda boşaltım sistemi" konusunu öğrenme düzeyine etkisi.* (**Yüksek lisans tezi**). **Gazi Üniversitesi**, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Anlamlandırma Stratejileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelere ve puanlama yönergelerine ulaşmak için Nihal Gürsoy'un 2002 tarihli yüksek lisans tezinin tamamına başvurulması gerekmektedir.